

Bölüm 5

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİNDE OSMANLI DEVLETİ'NİN LOJİSTİK SİSTEMİNİ BELİRLEYEN ETKENLER

Neslihan BOLAT BOZASLAN¹

GİRİŞ

Askeri Lojistik, bir askeri birliğin harekât yeteneğini destekleyecek tüm unsurların tasarımı ve uygulanması, ilgili donanım ve malzemenin sağlanarak savaşta ve barışta hazırlığın ve etkinliğin planlanması olarak tanımlanmaktadır (Akan-dere, 2013). Askeri Lojistik, temin ve tedarik lojistiği ile işletme ve idare lojistiği şeklinde iki bölüme ayrılmaktadır. Temin ve tedarik lojistiği, lojistiğin araştırma, tasarım, geliştirme, imalat ve üretim ile ilgilenen koludur. İşletme ve idare lojistiği ise silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan malzeme ile işletme, idame malzemesi ve sefer stoklarının konseptte dayalı ihtiyaçlar sistemine göre temin ve tedarikine ait faaliyetleri kapsamaktadır (Erenel, 2012).

Osmanlı Devleti kuruluş döneminden itibaren güçlü ordusu ile ön plana çıkmıştır. Özellikle yükselme döneminde devrin en modern silahlarını kullanmış ve ordusunun modernizasyonu konusunda çağdaşlarına nazaran daha önde olmuştur. Devletin büyümesi ve imparatorluk sınırlarına erişmesinde bu özellik en önemli amillerden biri olarak ortaya çıkmıştır. Ancak özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte Avrupa'nın bu konularda kendini geliştirip ön plana çıkmasıyla zamanla Osmanlı Devleti bu özelliğini kaybetmeye başlamıştır.

Bu durumun farkında olan Osmanlı idarecileri zamanla ordunun teknik ve personel olarak modernizasyonu konusunda çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Özellikle uzun süren savaşlardan sonra önemi iyice belirginleşen lojistik konusunda önemli düzenlemeler yapılmıştır. Çalışmamızda Osmanlı Devletinin lojistik sisteminin tarihi gelişimindeki önemli aşamalar ve bu sistemin oluşturulması ile sistemi oluşturan etkenler incelenerek ortaya konulmuştur.

¹ Öğr. Gör. Dr., Gaziantep Üniversitesi, bolat@gantep.edu.tr

Tarih Araştırmaları

1. Akandere, G.(2013). *Lojistik Köylerin Etkin Yönetimi: Konya İline Yönelik Bir Model nerisi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisan Tezi, Konya.
2. Bolat, N. (2009). *I. Dünya Savaşında 7. Kolordu'nun (Yemen) Sıhhi Durumu*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisan Tezi, Konya.
3. Durgun, B.(2014). "Sefer Planlarında Ve Balkan Harbi'nde Osmanlı Ordusunda Menzil Teşkilatı", *aędař Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, Cilt. XIV, Sayı29*, ss.57-96, İzmir.
4. Eldem, V. (1994). *Harp ve Mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomisi*, TTK Yayınları, Ankara.
5. Erenel, F. (2012). "Askeri Lojistik Nedir?", *Transport*, ss.26-29, İstanbul.
6. Genelkurmay Başkanlığı, (1979). *Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi, Sina-Filistin Cephesi, IV. Cilt, 1.Kısım*, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
7. (1993).*Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Çanakkale Cephesi Harekatı, Cilt V*, Genelkurmay Basımevi, Ankara
8. (1996).*Türk Silahlı Kuvvetler Tarihi, Cilt: III, 6'ncı Kısım, (1908-1920)*, Genelkurmay Askeri Tarih Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
9. (1985).*Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi Osmanlı Devri Birinci Dünya Harbi İdari Faaliyetler ve Lojistik, C.X.*, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
10. Güran, T. (1997). *Osmanlı Dönemi Tarım İstatistikleri 1909,1913,1915*, Tarihi istatistikler Dizisi, Cilt. III., Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara.
11. Halaçoęlu, Y. (2014). *Osmanlılarda Ulaşım ve Haberleřme (Menziller)*, İlgı Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
12. Keskin, . (2007). "Çanakkale Muharebelerinde Türk Ordusunun Lojistik Faaliyetleri ", Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
13. Kılıç, S. (2014). "Birinci Dünya Savaşına Uzanan Süreçte Türk-Alman Yakınlaşması", *1914'ten 2014'e 100'nc Yılda Birinci Dünya Savaşını Anlamak Uluslararası Sempozyum*, ss. 91-157, İstanbul.
14. Ortaylı, İ. (1983), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu*, İstanbul, Kaynak Yayınları.
15. kn G. (1997). *Osmanlı Sanayi 1913, 1915 Yılları Sanayi istatistiği*, Tarihi İstatistikler Dizisi, IV. Cilt, İkinci Baskı, Ankara, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara.
16. Sak, İ. & etin, C. (2004). "XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Menziller ve Fonksiyonları: Akřehir Menzilleri rneęi", *Selçuk . Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S.16*, ss. 179-221, Konya.
17. Uyar M. & Ericson E. J.(2014). *Osmanlı Askeri Tarihi*, İř Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.